

THE ROLE OF MUNICIPALITIES AS A LOCAL MANAGEMENT ACT IN ENVIRONMENTAL MANAGEMENT: THE AMASYA MUNICIPALITY SAMPLE¹

Demet CANSARAN

Yrd. Doç. Dr., Amasya Üniversitesi, d.cansaran@mynet.com

Received: 01.05.2017

Accepted: 18.08.2017

ABSTRACT

The aim of this study is to give placements and suggestions for environmental and environmental management tasks of municipalities, one of the most important actors of environmental management. Literature studies were first conducted in the study to emphasize the importance of the environmental management of the municipalities. In addition, Amasya Municipality annual activity reports between 2010 and 2016 were analyzed and environmental management practices of Amasya municipality were analyzed and problems were tried to be determined and solutions for these problems were tried to be proposed.

Keywords: Environment, environmental management, municipality.

BİR YEREL YÖNETİM AKTÖRÜ OLARAK BELEDİYELERİN ÇEVRE YÖNETİMİNDEKİ ROLÜ: AMASYA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

ÖZ

Bu çalışmanın amacı: çevre yönetiminin en önemli aktörlerinden biri olan belediyelerin çevre ve çevre sorunlarına yönelik görevleri ve çevre yönetimi uygulamalarına yer vermek ve önerilerde bulunmaktır. Çalışmada ilk olarak literatür çalışması yapılarak belediyelerin çevre yönetimindeki önemi vurgulanmaya çalışılmıştır. Ayrıca Amasya belediyesi 2010- 2016 yılları arasındaki yıllık faaliyet raporları incelenerek, Amasya belediyesinin çevre yönetim uygulamaları analiz edilerek aksaklıklar belirlenmeye ve bu aksaklıklara yönelik çözüm üretilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, çevre yönetimi, belediye.

¹ Bu çalışma 6-8 Nisan 2017'de International Congress Of Eurasian Social Sciences'ta Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

Today, environmental problems emerging in parallel with urbanization, industrialization and technological developments are becoming serious threats for human and environmental health. At this point, effective environmental management practices are needed to remove these problems altogether or to minimize the damage caused by these problems. Article 56 of the 1982 Constitution states that "Everyone has the right to live in a healthy and balanced environment". Our Constitution has assigned the institutions and organizations responsible for environmental management with this article to protect the environmental right.

The aim of this study is to provide municipalities, one of the most important actors of environmental management, with environmental and environmental management tasks and environmental management practices.

Method

Literature studies were first conducted in the study to emphasize the importance of the environmental management of the municipalities. In addition, the Amasya Municipality annual activity reports between 2010 and 2016 were analyzed and environmental management practices of the Amasya municipality during the specified years were analyzed and attempts were made to determine defects and to produce solutions for these defects.

Findings (Results)

It has been determined that the environmental studies, which are common for every year between 2010 and 2016, and which differ from year to year, were done by the municipality of Amasya.

In accordance with the duties assigned to it between 2010 and 2016, the Amasya Municipality also performed such duties as; environmental conservation and landscaping activities within the borders of the municipality, greening activities in parks, sightseeing areas and recreation areas, collection of household wastes in such a way as not to cause inconvenience in the whole city, especially renewal of waste bins, raising awareness of employees and public about the disposal and collection of solid wastes (printing banners and brochures about educations), struggling with mosquitoes and etc. that can affect human health adversely to provide the people living in the city with living in a cleaner and healthier environment and with being a clean tourist city. At this point, traffic and intersection arrangements were made in order to be suitable for the display of the historical houses lined along Yeşilirmak passing through the middle of Amasya province.

When we examine the differences over the years, we see that the solid waste treatment plant has been operating since 2011, and that the waste water treatment plant has been operating since 2016. In 2014,

collection systems for the recovery of packaging waste coming from public institutions and establishments, schools, workplaces and health institutions were established and the collected packaging wastes were transported to the separation facility by special recycling boxes and special vehicles.

Conclusion and Discussion

When municipal law and other duties assigned to municipalities are examined, municipalities with municipal duties such as ensuring a healthy development of the city, collecting and disposing of wastes, preventing air, water and noise pollution are environmental managers at the local level (Şengül, 1999: 97). Since environmental problems are a recognized fact in this case, it is an undeniable fact that the municipality which is nested in the public, and an actor of local government, be regarded as an important factor in environmental management in order to prevent these problems or to minimize the damages of the problems.

Amasya province is a place where history and natural beauties are abundant, especially houses whose history must be preserved. Again Yeşilirmak River is passing through the middle of the province, which is a different characteristic of the province. However, we can see the difficulty of preserving the natural structure of the province when we consider the population increase in the future and other socio-economic developments. At this point, the importance of environmental protection measures taken by the municipality is great.

When we examine the applications in Amasya municipality's 2010-2016 annual reports, we can say that the municipality is in compliance with the duties of municipal law no 5393. The establishment of a solid waste disposal facility outside of the province is an important development for wastes, which poses a serious threat to human and environmental health. Again, it is very important for Yeşilirmak to operate wastewater treatment plant for waste water which poses a great threat to human and environmental health.

However, as for us, in terms of making the work done more regular and planned in order to prevent or reduce environmental problems, the lack of an Environmental Protection and Control Directorate in the Amasya Municipality is a big mistake. Establishment of environmental protection and control directorate will provide integrity in environmental studies and increase success in environmental studies. This unit will directly determine how all activities will be reflected within the borders of the municipality, and it will increase the efficiency of the municipal municipality's environmental duties as well.

GİRİŞ

Günümüzde kentleşme, endüstrileşme, teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan çevre sorunları insan ve çevre sağlığı için ciddi oranda tehdit olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada bu sorunları tamamen ortadan kaldırmak veya bu sorunların oluşturduğu zararları en aza indirmek için etkili çevre yönetimi uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır. 1982 Anayasasının 56'ncı maddesi "Herkes sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkına sahiptir" demektedir. Anayasamız bu madde ile çevre yönetiminden sorumlu kurum ve kuruluşları çevre hakkının korunması noktasında da görevlendirmiş bulunmaktadır.

Çevre kavramı, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda ;" canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortam" olarak tanımlanmaktadır (2872 sayılı çevre kanunu, md:2). Çevre sorunları ise, hava, su ve toprağın doğal yapısında değişime sebep olan, insan ve insan dışı diğer canlıların sağlığını olumsuz etkileyen kirlenme ve bozulmalardır (Keleş, Ertan, 2002: 24).

İnsanoğlu'nun doğal çevreye olan ilgisi her zaman olmuştur, ancak kaynak tükenmesi ve hoyratça davranılan çevre konularındaki ciddi kaygısı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sanayileşme yoğun bir şekilde başladığında başlamıştır. Bununla birlikte, 1960'lara kadar çevrenin maruz kaldığı hasarları kontrol etmek için somut hiçbir şey yapılmamıştır (Uberoi, 2007: 36). Çevre hasarları için çözüm bulmanın altında insanoğlunun 1960 yıllara hatta 1970 yılların sonuna kadar çevreyi amaçlarına hizmete eden bir araç olarak görmüş olması yatmaktadır. Ne yazık ki insan olarak çevrenin bir içkin değeri olduğunu onu araçsal bir değer olarak görmenin yanlışlığını çevre sorunları artık küresel bir noktaya geldiği zaman anlayabildik.

1992 yılında Rio De Janero'da Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı ve 2002'de Johannesburg'da Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi, çevremizdeki insanların ilgisini, çevremizin değişen koşullarına çekti (Kulkarni ve Ramachandra, 2006: 2). Bu iki zirve; çevre sorunlarının ciddi boyutlara ulaşmış olduğunun ve bu sorunlara uluslararası düzeyde çözüm bulunması gerektiğinin somut bir göstergesi olmuştur.

Çevresel konulardaki artan kamuoyu ilgisi ve çevresel kalite kaygısı sıkı kirlilik kontrol rejimlerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu, çevresel yönetim ve kirlilik kontrolü için çeşitli gönüllü plan ve standartların geliştirilmesini ve uygulanmasını sağladı. (Kulkarni ve Ramachandra, 2006: 196).

Çevre yönetimi " insan, bitki ve hayvan varlığının dengeli, sağlıklı yaşaması için gerekli doğal kaynakların değerlendirilmesi, üretilmesi, ulaşımı ve tüketilmesi sırasında ortaya çıkabilecek olumsuzlukları saptamak, çözüm yolu aramak, bulunan çözüm yollarını uygulamak için yapılan planlama, eşgüdüm, iletişim, denetim ve yürütme işlevlerinin tümü" olarak tanımlanabilir (Geray, 1998: 59).

Colby (1991) çevre yönetimi tanımını ele alırken bunu "gelişmekte olan çevre yönetimi" olarak ele almış ve insanlar ve doğa arasındaki ya da 'gelişmekte olan çevre yönetimi' arasında beş temel 'paradigma' (frontier economics, deep ecology, environmental protection, resource management, eco-development - Sınır

ekonomisi, derin ekoloji, çevre koruma, kaynak yönetimi, eko-kalkınma) önerisinde bulunmuştur (Colby, 1991: 194).

Bir Çevre Yönetim Sistemi (EMS), bir organizasyonun çevresel etkilerini azaltmasına ve çalışma verimliliğini artırmaya olanak tanıyan bir dizi süreç ve uygulamadır (<https://www.epa.gov/ems>).

Çevre sorunları küresel düzeyde etkili olmakla beraber ilk çıkış noktası yerel odaklıdır. Yani; çevre sorunları belli bir noktada başlamakta ancak geniş bir alana yayılma etkisi gösterebilmektedir. Bu noktada başarılı bir çevre yönetimi için yerel yönetim kuruluşu olan belediyelerin önemini vurgulamak ve bu konuda çalışmalar yapmanın önemi yadsınmaz. Bu nedenle dünyada birçok ülkede ve ülkemizde belediyeler çevre yönetiminde aktif rol üstlenmiş ve yapılan çalışmalarda da belediyelerin çevre yönetimi için önemli olduğu vurgusu yapılmıştır. Bu çalışmaların birkaçına göz atalım:

Mackenthun (1999) bir kitabında çevre sorunları ile baş edebilmek için çevre yönetiminin önemli olduğunu vurgulamış ve Birleşik Devletler örneğinde doğal çevrenin artık 1950'ler ve 1960'lı yıllardan çok daha temiz olduğunu belirtmiştir. 1960'lı yıllar, Birleşik Devletler halkının hava ve su kirliliğinin daha iyi kontrol edilmesi gerektiği gerçeğine uyandıran yıllar olmuştur. Büyük Göller'den bir tanesi de dahil olmak üzere birçok göl, "ölü" ilan edilmiştir, çünkü bu göller azot ve fosfor gibi besin maddeleri ile zenginleşmiş; büyük çaplı algı gelişimleri olmuş ve bu durum da daha sonra havaya nüfuz eden hidrojen sülfatı serbest bırakmış ve çevreyi ciddi oranda kirletmiştir. (Mackenthun, 1999: 2).

Ryding (1994) çevre yönetiminin uluslararası önemine dikkat çekmiştir. En nadir olan kaynak, çevremizdir. Daha fazla büyümeyi mümkün kılmak, aynı zamanda yaşam kalitesini korumak ve geliştirmek ve uzun vadede de mümkün olan her canlıya hayatta kalmayı mümkün kılmak için dünya seviyesinde çevrenin dikkatli ve uygun yönetimi gereklidir. Fakat bu basit ve spontan bir süreç olmayacaktır. Aksine, büyük olasılıkla piyasa baskısının, bireysel inisiyatiflerin veya fikirlerin kuvvetinin bir sonucudur (Ryding, 1994: 13).

1980'lerin ortalarından bu yana, çevresel konuların yönetimi için belediyelerin sorumlulukları önemli ölçüde artmış ve bugün, belediyelerin, (i) teknik hizmetler sağlanması, (ii) sosyal hizmetler sunulması, (iii) altyapı, gayrimenkul ve tesislerin işletilmesi ve yönetimi, (iv) ürünlerin ve malların satın alınması ve personel istihdamı, (v) yerel toplumun genel gelişimi ile ilgili planlama, (vi) resmi yetki ile ilgili görevlerin yerine getirilmesi ve (vii) vatandaşlara ve diğer ilgili taraflara bilgi sağlanması ile ilgili olarak çevresel eylem ile ilgili doğrudan ve dolaylı olarak sorumlulukları vardır (Burström ve Korhonen, 2001: 37).

Burström (2000) İsveç'te Västerås Belediyesi örneği üzerinde yaptığı çalışmasında farklı belediye birimlerinin çevre yönetimine giren konularda farklı yaklaşımlara sahip olmaları sebebiyle, oluşturulacak bir "Çevre Yönetim Sistemi"nin, farklı belediye makamlarında ve şirketlerinde çevreyle ilgili tartışma ve çalışma için ortak bir platform ve yapı olarak işlev gören resmi bir ağın temelini oluşturabileceğini ve böylece belediyelerin çevre

yönetimindeki aktörler arasındaki iletişim ve işbirliğini kolaylaştırabileceğini ifade etmiştir (Burström, 2000: 282).

Pereira ve vd (2015) belediyelerin çevre yönetimi konusunda Brezilya örneğinde eyaletlerdeki bazı belediyelerin, özellikle daha büyük nüfuslu ve daha ekonomik ve mali komitelere sahip olanların halihazırda aktif çevre politikasına ve kurumların desteğine zaten sahip olduklarını, öte yandan, genel nüfus yoğunluğunun düşük, özellikle kırsal alanlarda olan çok sayıda belediyenin, karşı karşıya kaldıkları ya da karşılaşacakları çevre konularına tam olarak dikkat etmediklerini ifade etmiştir (Pereira ve vd, 2015: 65)

Lozano ve Vallés (2007) kırsal alandaki küçük belediyelerde çevre yönetiminin sistemli bir şekilde ve tek kanaldan yürütüldüğünde hem çevresel hem de ekonomik getirilerinin daha fazla olduğunu ifade etmektedirler. (Lozano ve Vallés, 2007: 510).

Belediyelerdeki çevre yönetim uygulamaları ekonomik açıdan ele alan Darnall ve Edwards (2006) özel işletmeler ve devlet kurumlarının karşılaştırılmasında devlet kurumlarının en zayıf iç yeterliliklere sahip olduklarını, dış kaynaklara daha sık bağımlı olduklarını ve en maliyetli çevre yönetimi uygulama sürecine sahip olduklarını ifade etmişlerdir. (Darnall ve Edwards, 2006: 316).

Japonya'da çevre yönetimi ile ilgili olarak, Su ve Toprağın Korunmasına İlişkin Çevresel Politika Çerçevesi belirlenmiş ve bu kapsamda "Kapalı su Kütlelerini Koruma tedbirleri, Göller ve Rezervuarlar, Tarımsal Zemin Ortamının Korunması, Tarımsal Kimyasallarla Kirliliğin Önlenmesi, Genel Su Çevre Politikaları, Dioksinlere Karşı Önlemler, Taşınabilir Su Kaynakları, Kentsel Zemin Ortamının Korunması, Yeraltı Sularının Korunması, Zeminde Çöküntünün Önlenmesi" şeklindeki alt başlıklar altında çeşitli yönerge ve kanunlarla belediyelerin faaliyetleri oldukça sistemli ve bağlayıcı bir zemine oturtulmuştur (<http://www.env.go.jp/en/water/wq/pamph/pdf/full.pdf>).

Avrupa Birliği'nde de çevre yönetimi oldukça kurumsallaşmıştır. Belediyelerin de uygulamalarında bilgi ve referans olarak değerlendirebileceği Avrupa Çevre Ajansı (EEA) görevini, çevre hakkında sağlam ve bağımsız bilgi sunmak olarak ve çevresel politikanın geliştirilmesi, benimsenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi ile çevreye duyarlı kişiler için önemli bir bilgi kaynağı olmak olarak ifade etmektedir (<http://www.eea.europa.eu/about-us/who>). AB Eko-Yönetim ve Denetim Şeması (EMAS), Avrupa Komisyonu tarafından şirketler ve diğer kuruluşlar için çevresel performanslarını değerlendirmek, raporlamak ve geliştirmek için geliştirilmiş bir üst düzey yönetim aracıdır. EMAS, çevresel performansını artırmak isteyen her tür organizasyona açıktır. Tüm ekonomik ve hizmet sektörlerini kapsar ve dünya çapında geçerlidir (<http://ec.europa.eu/environment/ems/>).

Ülkemizde ise; çevre yönetimi görevleri merkezi ve yerel düzeydeki birimler tarafından yerine getirilmektedir. Merkezi düzeydeki örgütlenme içinde; bakanlıklar ve ilgili birimler, yerel düzeyde ise; belediyeler, il özel yönetimleri ve köyler yer almaktadır (Keleş, Ertan, 2002: 259).

Bir yerel yönetim kuruluşu olarak belediyeler 03.07.2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda " Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi" olarak tanımlanmaktadır. Burada iki önemli noktaya dikkat çekmek gerekir. Birincisi; belediyelerin halkın gereksinimlerini karşılayan, halka en yakın kuruluşlar oldukları, ikincisi; belediyelerin seçimle işbaşına gelmiş olması. Bu iki durum belediyeleri yapmış oldukları çalışmalarda hassasiyet içinde olmalarını gerekli kılar. Özellikle çevre yönetimi ile ilgili görevler açısından diğer yerel yönetim kuruluşları olan il özel yönetimleri ve köyler ile karşılaştırıldığında çok daha fazla sorumlulukları bulunmaktadır. Belediyelerin çevre kaynaklarının hem kullanıcısı hem de koruyucusu olmaları bu sorumluluğu daha da artırabilmektedir (Geray, 1998: 21).

Çevre Kanununda, Belediyeler Kanununda, Umumi Hıfzısıhha Kanununda, Gürültü Yönetmeliğinde, Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde, Su Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde belediyelere çevre ile ilgili görevler verilmiş olması ülkemizde de belediyelerin çevre yönetimi için önemli birçok rol üstlenmiş olduklarının göstergesidir. Özellikle Belediye Kanununda çevre ve çevre sağlığına yönelik görevlerine ayrıntılı bir şekilde yer verildiğini görmekteyiz.

5393 Sayılı Belediyeler Kanununun 14. ve 15. maddelerinde belediyelerin diğer görevleriyle birlikte çevre görevlerine de yer verildiğini görüyoruz. Bu maddelere göre belediyelerin çevre görevleri şunlardır:

"İmar, su, kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel altyapı, coğrafi ve kent bilgi sistemleri, çevre ve çevre sağlığı, atık, katı atık, şehir içi trafik, ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar ile ilgili hizmetleri yapar veya yaptırır.

-Endüstri, içme ve kullanma suyu sağlamak, yağmur ve atık suların uzaklaştırılmasını sağlamak, bunlar için gerekli tesisleri kurmak, işletmek.

-Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

-Gayrisihhi müesseseler ile umuma açık yerlerin denetimini yapmak.

-Gayrisihhi işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevre sağlığına etkisi olan işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak, çevre kirliliği oluşturabilecek işyerleri için gerekli tedbirleri almak."

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı: çevre yönetiminin en önemli aktörlerinden biri olan belediyelerin çevre ve çevre sorunlarına yönelik görevleri ve çevre yönetimi uygulamalarına yer vermek ve önerilerde bulunmaktır.

Çalışmada ilk olarak konu ile ilgili literatür çalışması yapılmış olup ardından Amasya belediyesinin yıllık faaliyet raporları incelenerek 2010- 2016 yılları arasında yapılan çevre çalışmalarına analiz edilmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

Amasya ili; Orta Karadeniz Bölümünün iç kısmında yer almaktadır. Doğudan Tokat, güneyden Tokat ve Yozgat, batıdan Çorum, kuzeyden Samsun illeri ile çevrilidir. İlin yüzölçümü 5.701 kilometrekare (km²) dir (www.csb.gov.tr).

Amasya il nüfusunun ülkemizin diğer illeri gibi artmakta olduğunu görüyoruz. Türkiye'nin nüfusu 1927 yılında 13.648.270 iken, Amasya ilinin genel nüfusu 115.191 olduğu saptanmıştır. Bu tarihte Amasya, nüfus büyüklüğü bakımından 63 il arasında 51'inci sırada yer almıştır. 2000 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre ise 81 il arasında 53'üncü sırada yer almıştır. 2009 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veri Tabanına (ADNKS) göre ise 81 il arasında 56'ncı sırada bulunmaktadır. Amasya'da km²'ye düşen kişi sayısı 1927 yılında yaklaşık olarak 21 kişi iken, 2000 yılında 64 kişiye yükseldiği görülmektedir. 2009 yılında ise km²'ye düşen kişi sayısı 57 kişi olmuştur (www.csb.gov.tr). 2016 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre Amasya merkez nüfusu 104.624, genel nüfusu 326.351'dir (www.tuik.gov.tr).

Amasya ili; özel bir tarihi dokusu olan ve bu tarihi dokunun doğal güzellikler ile süslediği endemik özelliklere sahip nadide bir kenttir. Yeşilirmak nehrinin bir gerdanlık gibi kenti ikiye ayırarak akması şehzadeler şehrini farklı kılmakta, yerli ve yabancı turizm potansiyeli açısından kenti ön plana çıkarmakta, cazibe merkezi olmasına katkı sağlamaktadır. Ancak ildeki nüfus artışı ile birlikte diğer sosyo-ekonomik gelişmeler de düşünüldüğünde ilin doğal yapısını korumanın güçlüğünü de görebilmekteyiz. Bu noktada bir yerel yönetim aktörü olan belediyenin, çevreyi koruma konusunda yaptığı/yapacağı çalışmaların, aldığı/alacağı çevre koruyucu önlemlerin ve çevre bilinci konusunda farkındalık oluşturulmasındaki rolünün çok önemli olduğunun kabul edilmesi, yerel yönetimlerce de bu durumun içselleştirilmesi, çevre kalitesinin yükseltilmesine olumlu olarak katkı sağlayacaktır.

Amasya belediyesinin 2010-2016 yılları yıllık faaliyet raporları analizinde; belediyenin kanunlarla kendisine verilen görevleri doğrultusunda her yıl için ortak olarak yapılan ve yıllara göre farklılık gösteren çevre faaliyetlerinde bulunduğu saptanmıştır.

Amasya Belediyesi tarafından 2010 - 2016 yılları arasında kanunlarla kendisine verilen görevler doğrultusunda her yıl için ortak olarak aşağıdaki çevre çalışmaları yapılmıştır (www.amasya.bel.tr):

- Belediye sınırları içerisinde çevre düzenlemesi ve peyzaj çalışmaları kapsamında parklar, gezi alanları ve dinlenme yerlerinde yeşillendirme çalışmaları
- Evsel atıkların şehrin genelinde rahatsızlıklara meydan vermeyecek şekilde toplanması, özellikle çöp bidonlarının yenilenmesi çalışmaları
- Katı atıkların atımı ve toplanması konusunda çalışanların ve halkın bilinçlendirilmesi çalışmaları (eğitime yönelik afiş ve broşür basılması).
- Şehirde yaşayan halkın daha temiz ve sağlıklı ortamda yaşaması için insan sağlığını olumsuz etkileyebilecek sinek, sivrisinek, vb haşerelerle mücadele yapılması.

- İlin temiz bir turizm kenti olmasını sağlamak. Bu noktada özellikle Amasya ilinin ortasından geçen Yeşilirmak boyunca sıralanan tarihi evlerin görüntüsüne uygun olacak şekilde trafik ve kavsak düzenlemesi çalışmaları

Amasya Belediyesi tarafından 2010-2016 yılları itibariyle farklılıkları incelediğimizde aşağıdaki çevre faaliyetleri yapılmıştır (www.amasya.bel.tr):

- Katı atık arıtma tesisinin 2011 de faaliyete geçmiştir.
- Atık su arıtma tesisinin 2016 yılında faaliyete geçtiğini görmekteyiz. Bu tesis çevre sağlığı açısından çok önemli bir gelişmedir. Çünkü tesisten önce atık suların Yeşilirmak nehrine verilmesi çevre sağlığı açısından ciddi oranda tehditti.

2014 yılında; kamu kurum ve kuruluşlarında, okullarda, işyerleri ve sağlık kuruluşlarından kaynaklanan ambalaj atıklarının tekrar geri kazanımı için toplama sistemleri oluşturulmuş, toplanan ambalaj atıkları özel geri dönüşüm kutuları ve özel araçlar ile ayrıştırma tesisine taşınması sağlanmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Belediye kanunu ve diğer kanunlarda belediyelere verilen görevler incelendiği zaman kentin sağlıklı bir şekilde gelişiminin sağlanması, atıkların toplanması ve bertaraf edilmesi, hava, su ve gürültü kirliliğinin önlenmesi gibi görevleri bulunan belediyeler yerel düzeyde bir çevre yöneticisidirler (Şengül, 1999: 97). Bu durumda çevre sorunlarının yerel düzeyde ortaya çıktığı kabul görmüş bir gerçek olduğuna göre, bu sorunları önlemek veya sorunların zararlarını en aza indirmek noktasında halkla iç içe olan belediyeleri yerel yönetim aktörü olarak çevre yönetiminde önemli kılmak yadsınamayacak bir gerçektir.

Çevre yönetimi, çevrenin kaldırabilme gücü ile insanların istekleri için çevrenin kullanılması arasındaki dengenin sağlanmasının yönetsel anlamda gerçekleştirilmesi çabasıdır (Şengül, 2001: 139). Bu noktada çevrenin kullanıcısı ve koruyucusu sıfatıyla belediyelerin önemi büyüktür. Yani; belediyeler gerek kendi sosyal, kültürel ve ekonomik faaliyetlerinde çevreyi araç olarak görmemeli, gerekse denetim alanı içerisindeki faaliyetlerde çevrenin bir varlık olarak kabul edilmesine öncülük etmelidir. Ayrıca çevre korumada eğitimin de önemli olduğu düşünüldüğünde halka en yakın birimler olarak belediyeler, halkın çevrenin korunması noktasında bilinçlenebilmesi için gerekli eğitimleri de üstlenmelidir.

Amasya Belediyesi 2010- 2016 yılı faaliyet raporlarında belirtilen uygulamalar incelendiğinde belediyenin 5393 sayılı belediyeler kanunundaki görevlerine uygun hareket ettiğini söyleyebiliriz. Özellikle insan ve çevre sağlığı için büyük bir tehdit oluşturan atıklar için ilin dışında katı atık bertaraf tesisinin kurulmuş olması önemli bir gelişmedir. Yine Yeşilirmak için dolayısıyla insan ve çevre sağlığı için büyük bir tehdit oluşturan atık sular için atık su arıtma tesisinin faaliyette olması da çok önemlidir. Ancak çevre sorunlarını önlemek veya daha aza indirmek için yapılan çalışmaların daha düzenli ve planlı olabilmesi için Amasya belediyesinde bir Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü'nün olmaması kanımızca büyük bir eksiktir.

ÖNERİLER

Amasya belediyesi bünyesinde; Çevre koruma ve kontrol müdürlüğünün kurulması önemli bir gerekliliktir. Çevre koruma ve kontrol müdürlüğünün kurulması, çevre ile ilgili çalışmalarda bütünlük sağlayacak ve bu durum çevre çalışmalarında başarıyı artıracaktır. Bu birimin belediye sınırları içerisinde her türlü faaliyetin çevreye nasıl yansıtacağını doğrudan tespit edecek ve çevre konusundaki eğitimlerde söz sahibi olacak olması da Amasya belediyesinin çevre görevlerindeki verimliliğini de artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Burström, F. (2000). "Environmental Management Systems And Co-Operation İn Municipalities." *Local Environment*. 5.3 : 71-284.
- Burström, F. and Korhonen, J. (2001). "Municipalities And İndustrial Ecology: Reconsidering Municipal Environmental Management." *Sustainable Development* . 9.1: 36-46.
- Colby, M. E. (1991). "Environmental Management İn Development: The Evolution Of Paradigms." *Ecological Economics*. 3.3: 193-213.
- Darnall, N. and Edwards, D. (2006). "Predicting the Cost Of Environmental Management System Adoption: The Role Of Capabilities, Resources And Ownership Structure." *Strategic Management Journal*. 27.4:301-320.
- Geray, C. (1998). "Yerel Yönetimler ve Çevre." *Çağdaş Yerel Yönetimler*. 7.3: 57-64.
- Keleş, R. ve Ertan, B. (2002). *Çevre Hukukuna Giriş*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kulkarni, V. and Ramachandra, T. V. (2006). "Environmental Management, Commonwealth of Learning." Canada and Indian Institute of Science. Bangalore.
- Lozano, M. and Vallés, J. (2007). "An analysis of the İmplementation of an Environmental Management System İn A Local Public Administration." *Journal of Environmental Management*. 82.4: 495-511.
- Mackenthun, K. M. (1999). *Basic Concepts in Environmental Management*. CRC Press.
- Morrow, D. and Rondinelli, D. (2002). "Adopting Corporate Environmental Management Systems: Motivations and Results of ISO 14001 and EMAS Certification." *European Management Journal* . 20.2 : 159-171.
- Pereira, J. R. , Rezende, J.B. and Boas, A.A.V. (2015). "Social and Environmental Management in the Municipalities of Minas Gerais, Brazil." *Journal of Environmental Protection*. 6.01: 64.
- Ryding, S.O. (1994). *Environmental Management Handbook*. IOS Press.
- Şengül, M. (2001). Bir Çevre Yönetim Aracı Olarak "Çevre İçin Eğitim." *Amme İdaresi Dergisi*. 34. 4: 137-155.
- Şengül, M. (1999). Yerel Düzeyde Çevre Yönetimi ve Belediyeler. *Çağdaş Yerel Yönetimler*. 8.3: 91-102
- Uberoi, N. K. (2007). "Environment Management."
- http://www.eea.europa.eu/documents/administrativedocuments/environment_policy.pdf (Erişim tarihi: 18.03.2017).
- <http://ec.europa.eu/environment/emas/> (Erişim Tarihi: 17.03.2017).
- <http://www.eea.europa.eu/about-us/who> (Erişim Tarihi: 18.03.2017).

<http://www.env.go.jp/en/water/wq/pamph/pdf/full.pdf> (Erişim tarihi: 17.03.2017).

<https://www.epa.gov/ems> (Erişim Tarihi: 15.03.2017) .

Amasya Belediyesi Yıllık Faaliyet Raporu, www.amasya.bel.tr (Erişim Tarihi: 30.03.2017).

5393 Sayılı Belediye Kanunu, R.G 13.07.2005, 25874.

2872 Sayılı Çevre Kanunu, R.G 13.05.2006, 26167.

www.csb.gov.tr (Erişim Tarihi: 30.03.2017).

www.tuik.gov.tr (Erişim Tarihi: 30.03.2017).